

Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w Polsce w 2016 roku

Autor opracowania:
Anna Zielińska
Maria Dąbrowska-Loranc
Dorota Hitczenko

Warszawa, 2016

Spis treści

1. Streszczenie.....	3
2. Metodologia	5
3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 3 wybranych województwach.....	7
4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w poszczególnych województwach.....	13
5. Podsumowanie.....	15

1. Streszczenie

W 2016 roku w 3 województwach, w 11 punktach pomiarowych przeprowadzono badania mające na celu między innymi zebranie danych o stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych

Badania wykonano metodą obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w dużych miastach. Ogółem zebrano dane o 711 dzieciach w wieku 0-12 lat.

Dla samochodów osobowych uzyskano następujące wyniki:

- Wskaznik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w 2016 roku wyniósł 93,2 %.**
- Wraz z wiekiem dzieci spada odsetek stosowania urządzeń zabezpieczających.** Był on najwyższy w grupie dzieci w wieku do 3 lat i wyniósł 99%, wśród dzieci w wieku 4-7 lat – 92,2% i w grupie dużych dzieci w wieku 8-12 lat – 92,4%.
- Z analizy zebranych danych wynika, że nie ma różnicy w stosowaniu urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych ze względu na miejsce w pojeździe.** Na przednim siedzeniu 93,3% dzieci było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających, a na tylnym – 93,2%.
- Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci, na drogach różnej kategorii waha się od 91% na drogach krajowych do 95% na drogach wojewódzkich.** W miastach wojewódzkich w urządzeniach zabezpieczających jest przewożonych 94% dzieci, a na powiatowych 92%.
- Urządzenia zabezpieczające dzieci są częściej stosowane na drogach w obszarach zabudowanych,** na których 94% badanych było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających. Na drogach poza obszarami zabudowanymi wskaźnik ten wyniósł 87%.
- Badania zostały przeprowadzone w 3 województwach. Analiza danych dla województw wykazała, że najczęściej urządzenia zabezpieczające dzieci były stosowane w województwie wielkopolskim (99%). W województwie mazowieckim przewożonych w urządzeniach zabezpieczających było 93% dzieci a w województwie lubelskim (87%).**
- Badania zostały przeprowadzone w 3 dużych miastach, w których zbadano 389 dzieci.** W miastach tych wojewódzkich zarejestrowano bardzo wysoki poziom stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci do 12. roku życia. W Kaliszu wyniósł on 98%, w Warszawie 94% a najniższy był w Lublinie - 89%. Średnia stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w zbadanych miastach wyniosła 94%.
- Wskaźnik stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w zbadanych miastach w stosunku do 2015 roku spadł o 1% (z 95% do 94%).** W poszczególnych miastach wystąpiły różne tendencje. W Lublinie wskaźnik spadł o

8% w stosunku do 2015 roku, ale nie zmienił się w stosunku do 2014 roku. W Warszawie podobnie, w stosunku do 2015 roku spadł o 2%, a w stosunku do 2014 utrzymał się na tym samym, dość wysokim poziomie (94%).

2. Metodologia

Badania dotyczące zachowań uczestników ruchu, w tym badania dotyczące stosowania w samochodach osobowych urządzeń zabezpieczających dzieci¹ w 2016 roku zostały przeprowadzone w okresie wrzesień - listopad 2016.

Pomiary zrealizowano w 3 województwach, w 11 punktach pomiarowych.

W celu zebrania danych zastosowano metodę obserwacji z zewnątrz. W każdym województwie wykonano pomiary na drogach różnych kategorii (krajowych, wojewódzkich, powiatowych), w obszarach zabudowanych i poza obszarami zabudowanymi oraz w miastach wojewódzkich.

Punkty pomiarowe były zlokalizowane w rejonach skrzyżowań z sygnalizacją świetlną lub rond, czyli tam gdzie kierowcy znacznie redukowali prędkość oraz z dala od posterunków policji i w sposób nie sugerujący badanych, że są obserwowani.

W każdym punkcie pomiary prowadzono w dni powszednie, w dobrych warunkach atmosferycznych, w porze dziennej, przez minimum 2 godziny. W jednym punkcie obserwacyjnym dane były zbierane przez 1 do 2 specjalnie przeszkolonych obserwatorów.

Do rejestracji wyników obserwacji stosowano dedykowaną aplikację na urządzenia mobilne umożliwiającą zapisywanie, segregowanie i wysyłanie zgromadzonych danych na serwer bezpośrednio po zakończeniu pomiarów. Aplikacja nie rejestrowała danych niepeł-

¹ Zgodnie z obowiązującymi na dzień rozpoczęcia badań przepisami, tj. ustawą z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym: W pojeździe samochodowym wyposażonym w pasy bezpieczeństwa dziecko w wieku do 12 lat, nieprzekraczające 150 cm wzrostu, przewozi się w foteliku ochronnym lub innym urządzeniu do przewożenia dzieci, odpowiadającym wadze i wzrostowi dziecka oraz właściwym warunkom technicznym.

Od 15.05.2015, a więc w trakcie realizacji obserwacji nastąpiła zmiana w przepisach ww. ustawy które obecnie brzmią w sposób następujący: Art. 39. 1. Kierujący pojazdem samochodowym oraz osoba przewożona takim pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z tych pasów podczas jazdy, z zastrzeżeniem ust. 3, 3b i 3c.

[...]

3. W pojeździe kategorii M1, N1, N2 i N3, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, wyposażonym w pasy bezpieczeństwa lub urządzenia przytrzymujące dla dzieci, **dziecko mające mniej niż 150 cm wzrostu jest przewożone**, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w ust. 3b, **w foteliku bezpieczeństwa dla dziecka lub innym urządzeniu przytrzymującym dla dzieci, zgodnym z:**

1) masą i wzrostem dziecka oraz

2) właściwymi warunkami technicznymi określonymi w przepisach Unii Europejskiej lub w regulaminach EKG ONZ dotyczących urządzeń przytrzymujących dla dzieci w pojeździe.

3a. Foteliki bezpieczeństwa dla dziecka oraz inne urządzenia przytrzymujące dla dzieci są instalowane w pojeździe, zgodnie z zaleceniami producenta urządzenia, wskazującymi, w jaki sposób urządzenie może być bezpiecznie stosowane.

3b. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1, N2, N2 i N3 o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, dziecka mającego co najmniej 135 cm wzrostu przytrzymywanego za pomocą pasów bezpieczeństwa w przypadkach, kiedy ze względu na masę i wzrost dziecka nie jest możliwe zapewnienie fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci zgodnego z warunkami, o których mowa w ust. 3.

3c. Zezwala się na przewożenie w pojeździe kategorii M1 i N1, o których mowa w załączniku nr 2 do ustawy, na tylnym siedzeniu pojazdu, trzeciego dziecka w wieku co najmniej 3 lat, przytrzymywanego za pomocą pasów bezpieczeństwa, w przypadku gdy dwoje dzieci jest przewożonych w fotelikach bezpieczeństwa dla dziecka lub innych urządzeniach przytrzymujących dla dzieci, zainstalowanych na tylnych siedzeniach pojazdu i nie ma możliwości zainstalowania trzeciego fotelika bezpieczeństwa dla dziecka lub innego urządzenia przytrzymującego dla dzieci.

nych.

Rejestracji podlegały następujące parametry:

- /// typ pojazdu: samochód osobowy, samochód ciężarowy, samochód dostawczy,
- /// rodzaj uczestnika ruchu: pasażer z przodu, pasażer z tyłu,
- /// wiek uczestnika ruchu: dzieci małe (0-3 lata), dzieci średnie (4-7 lat), dzieci duże (8-12 lat).

Ogółem zebrano dane o 711 dzieciach przewożonych w 659 samochodach osobowych.

3. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci przewożone w samochodach osobowych w 3 wybranych województwach

W badaniach przeprowadzonych w 2016 roku zebrano dane o 711 dzieciach w wieku 0-12 lat, przewożonych w samochodach osobowych, w tym:

- /// 25% zarejestrowanych dzieci przewożono na przednim siedzeniu,
- /// 75% zarejestrowanych dzieci przewożono na tylnym siedzeniu.

W samochodach osobowych 93% zbadanych, było przewożonych w urządzeniach zabezpieczających (foteliki, podwyższenia), w tym:

/// w podziale ze względu na miejsce w pojeździe:

- na przednim siedzeniu – 93%,
- na tylnym siedzeniu – 93%,

/// w podziale ze względu na wiek:

- wśród dzieci małych (0-3 lata) – 99%,
- wśród dzieci średnich (4-7 lat) – 92%,
- wśród dzieci dużych (8-12 lat) – 92%,

/// w podziale na rodzaj drogi:

- na drogach krajowych – 91%,
- na drogach wojewódzkich – 95%,
- na drogach powiatowych – 92%,
- w miastach wojewódzkich – 94%,

/// w podziale na obszar:

- w obszarze zabudowanym – 94%,
- w obszarze niezabudowanym – 87%.

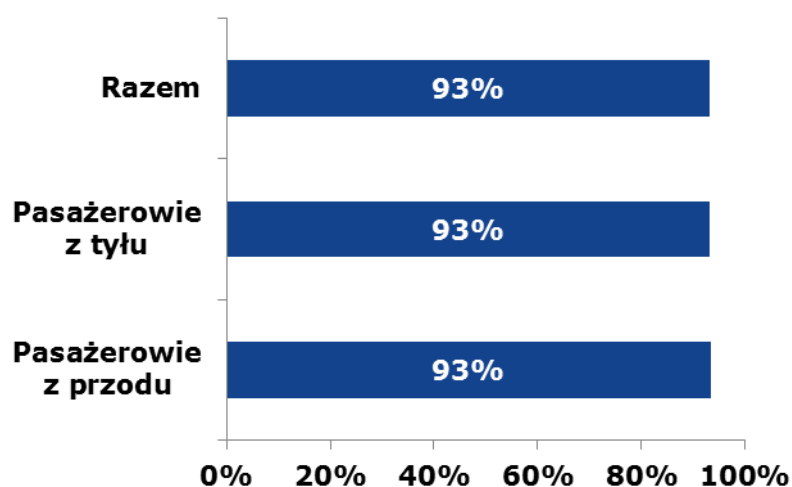
3.1 Wskaźniki stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych

Poniżej w tabelach i na wykresach przedstawiono szczegółowe wyniki:

Tab.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2016 roku

Miejsce w pojeździe	Liczba zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Pasażerowie z przodu	179	167	93,3%
Pasażerowie z tyłu	532	496	93,2%
Razem	711	663	93,2%

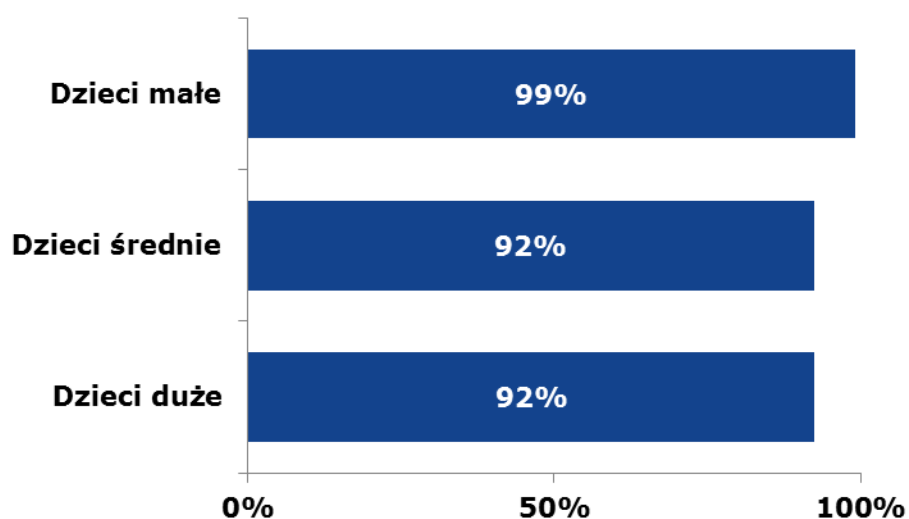
Rys.3.1.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe w 2016 roku

Tab.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2016 roku

Wiek	Liczba zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Dzieci małe (0-3)	99	98	99,0%
Dzieci średnie w (4-7)	322	297	92,2%
Dzieci duże (8-12)	290	268	92,4%
Razem	711	663	93,2%

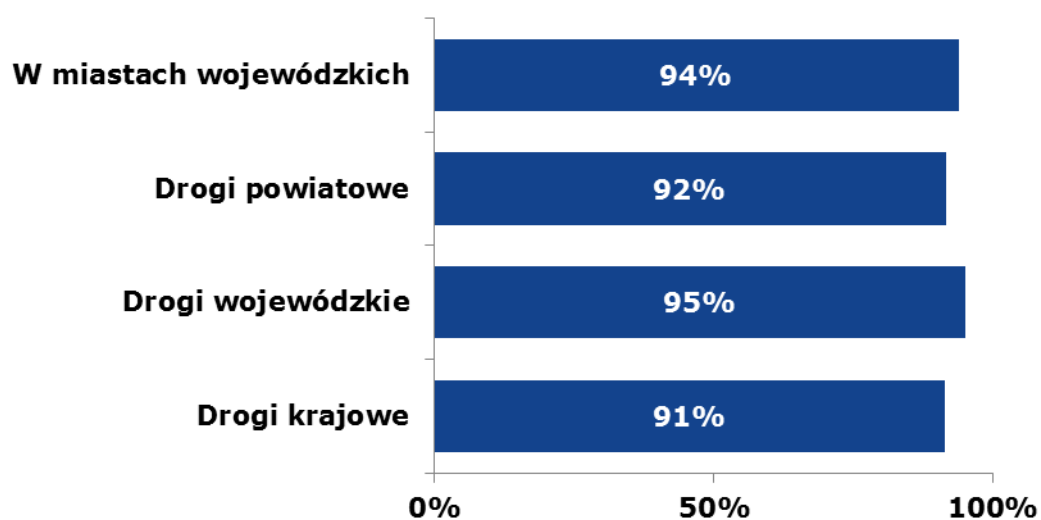
Rys.3.1.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na grupy wiekowe w 2016 roku

Tab.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2016 roku

Kategoria drogi	Liczba zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Drogi krajowe	105	96	91,4%
Autostrady	0	0	
Drogi ekspresowe	0	0	
Drogi wojewódzkie	99	94	94,9%
Drogi powiatowe	118	108	91,5%
W miastach wojewódzkich	389	365	93,8%
Razem	711	663	93,2%

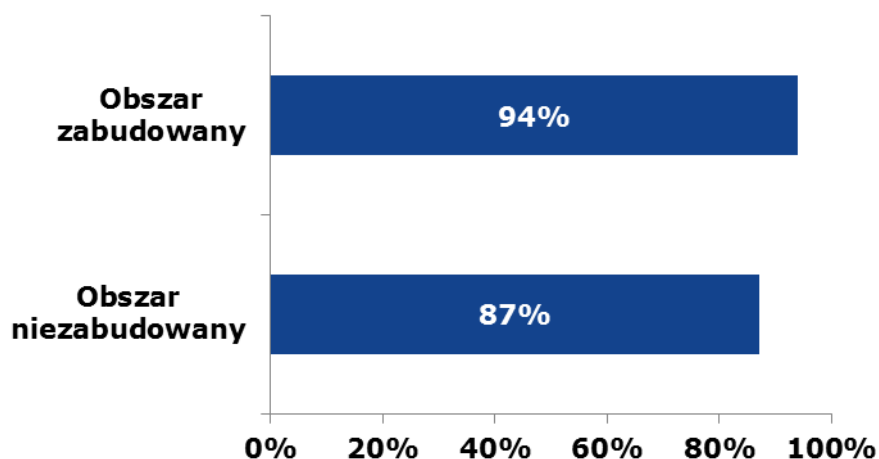
Rys.3.1.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorię drogi w 2016 roku

Tab.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2016 roku

Obszar	Liczba zbadanych	W urządzeniach zabezpieczających	
		liczba	%
Obszar zabudowany	641	602	93,9%
Obszar niezabudowany	70	61	87,1%
Razem	711	663	93,2%

Rys.3.1.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na rodzaj obszaru w 2016 roku

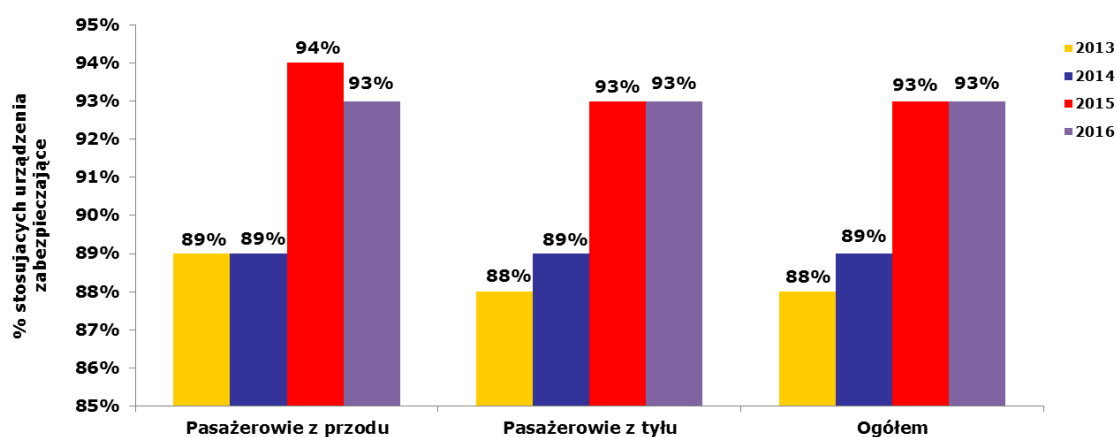
3.2 Zmiany czasowe

Poniżej przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych w latach 2013, 2014, 2015 i 2016 (w 2016 roku na przykładzie trzech województw: lubelskiego, mazowieckiego, wielkopolskiego).

Tab.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na miejsce w pojeździe – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016

Miejsce w pojeździe	2013	2014	2015	2016	Zmiana 2016 / 2015
Pasażerowie z przodu	89%	89%	94%	93%	-1%
Pasażerowie z tyłu	88%	89%	93%	93%	+0%
Razem	88%	89%	93%	93%	+0%

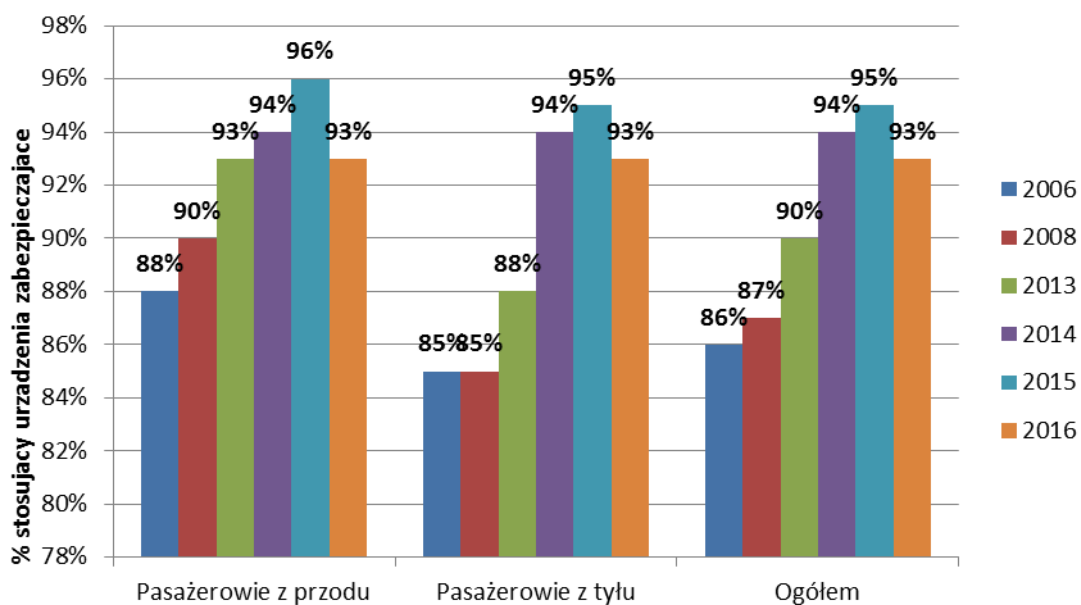
Rys.3.2.1. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych – porównanie lat 2013, 2014, 2015, 2016

Tab.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na wiek – porównanie lat 2013, 2014, 2015², 2016

Wiek	2013	2014	2015	2016	Zmiana 2015 / 2016
Dzieci małe (0-3)	92%	95%	99%	99%	+0%
Dzieci średnie (4-7)	85%	92%	94%	92%	-2%
Dzieci duże (8-12)	87%	86%	90%	92%	+2%
Razem	88%	89%	93%	93%	+0%

Rys.3.2.2. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2006, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016

Tab.3.2.3. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w podziale na kategorie drogi – porównanie lat 2013, 2014, 2015

Kategoria drogi	2013	2014	2015	2016	Zmiana 2014 / 2015
Drogi krajowe	93%	88%	89%	91%	+2%
Drogi wojewódzkie	87%	82%	93%	95%	+2%
Drogi powiatowe	75%	80%	87%	92%	+5%
Miasta wojewódzkie	90%	94%	95%	94%	-1%
Razem	88%	89%	93%	93%	+0%

Tab.3.2.4. Stosowanie urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat, w samochodach osobowych, w miastach wojewódzkich – porównanie lat 2006, 2008, 2013, 2014, 2015, 2016

Rok	Pasażerowie z przodu	Pasażerowie z tyłu	Ogółem	Zmiana ogółem
2006	88%	85%	86%	-
2008	90%	85%	87%	+1%
2013	93%	88%	90%	+3%
2014	94%	94%	94%	+4%
2015	96%	95%	95%	+1%
2016	93%	93%	93%	-2%

4. Wyniki badań stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w poszczególnych województwach

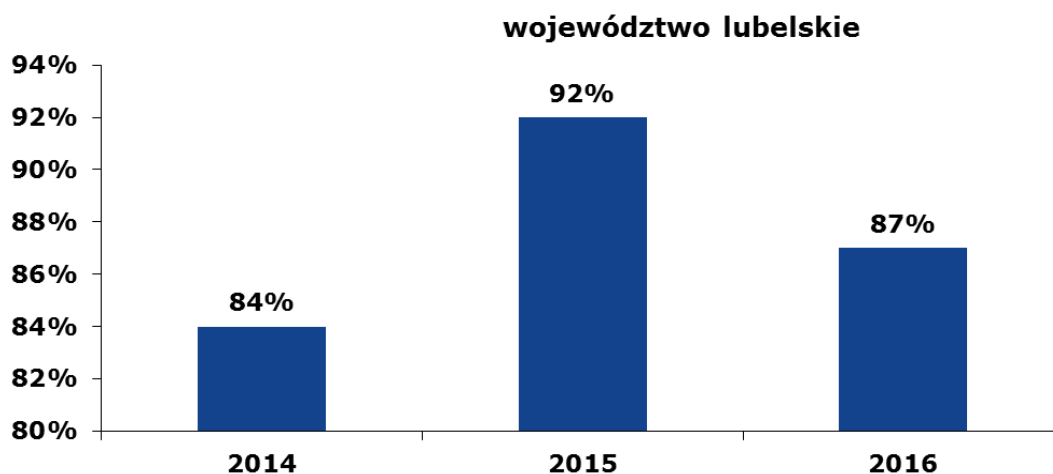
W rozdziale przedstawiono charakterystykę zmian czasowych dotyczącą stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w wieku 0-12 lat w samochodach osobowych w trzech województwach: lubelskim mazowieckim i wielkopolskim.

Dla województw przedstawiono zmiany czasowe dla lat 2014, 2015 i 2016.

LUBELSKIE

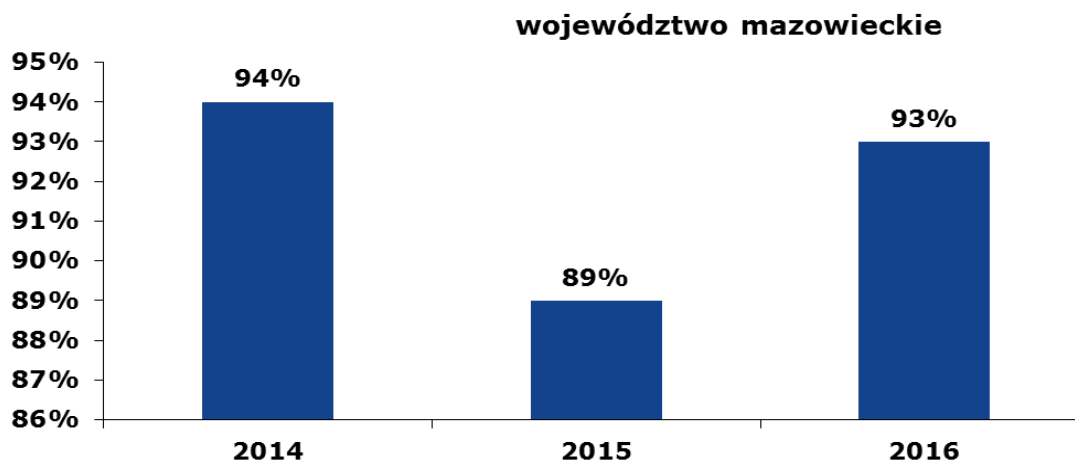
W województwie lubelskim w 2016 r. zbadano 164 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 162 dzieci (87%).

5. MAZOWIECKIE

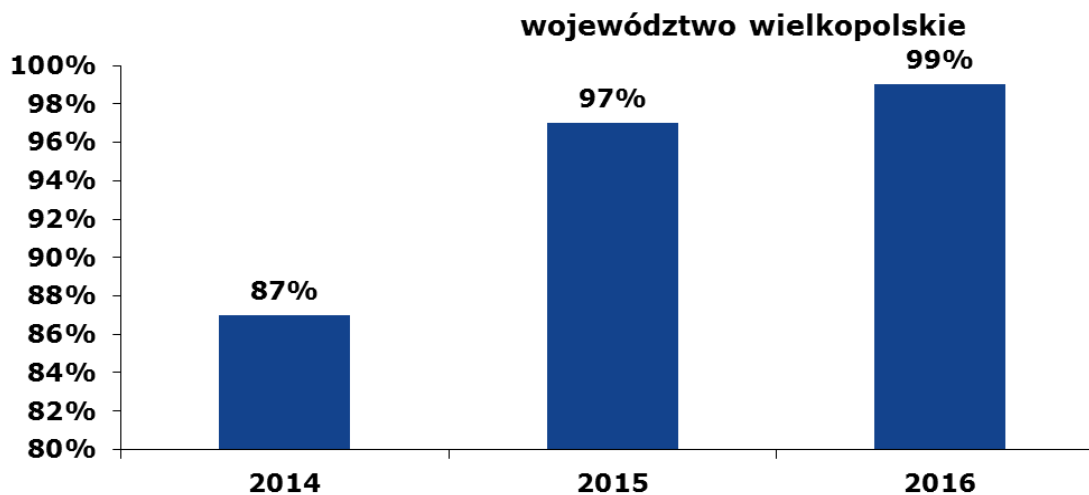
W województwie mazowieckim w 2016 r. zbadano 338 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 315 dzieci (93%).

6. WIELKOPOLSKIE

W województwie wielkopolskim w 2015 r. zbadano 209 dzieci, z czego w urządzeniach zabezpieczających przewożono 206 dzieci (99%).

5. Podsumowanie

Badania stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem, zwanych potocznie fotelikami, są prowadzone w Polsce cyklicznie od 2003 roku. W 2016 roku były prowadzone przez Instytut Transportu Samochodowego w wybranych trzech województwach: lubelskim, mazowieckim i wielkopolskim. Ogółem zebrano dane o 711 dzieciach w wieku 0-12 lat przewożonych w samochodach osobowych.

Wyniki przeprowadzonych pomiarów wskazują na stabilizację tendencji stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci w samochodach osobowych (93% prawidłowo przewożonych dzieci zarówno w roku 2015 jak i 2016). Potwierdza to skuteczność podejmowanych działań, w szczególności edukacyjnych oraz kampanii informacyjno-promocyjnych (np. w postaci spotów telewizyjnych i radiowych, reklam na billboardach i in.), intensyfikacji nadzoru oraz wskazują na potrzebę ich kontynuowania, szczególnie w zakresie kształtowania wśród dzieci i dorosłych poczucia, że stosowanie pasów i fotelików jest ważne, bez względu na długość i czas podróży i że są one skuteczne jeśli się je stosuje w sposób prawidłowy.

Uzyskany wynik 93% stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem plasuje Polskę na dobrej pozycji w rankingach międzynarodowych.

Stosowanie urządzeń zabezpieczających nie jest zależne od miejsca w pojeździe i wynosi 93%.

Stosowanie fotelików w zależności od rodzaju drogi nie jest duże i wynosi od 91% dla dróg krajowych do 95% dla dróg wojewódzkich.

Stosowanie fotelików ze względu na grupy wiekowe jest zróżnicowane; należy wzmocnić działania dotyczące najstarszej i średniej grupy dzieci, a więc w wieku 4-12 lat (stosowanie fotelików wynosi w nich 92%, w wieku 0-3 – 99%).

Stosowanie urządzeń zabezpieczających w zależności od rodzaju terenu jest dość duże i waha się od 87% dla terenów niezabudowanych do 94% dla terenów zabudowanych; należy wzmocnić działania na rzecz powszechniejszego zapinania pasów w terenie niezabudowanym zwłaszcza z uwagi na fakt, że obowiązują tam mniejsze limity dopuszczalnych prędkości.

Zaleca się dalsze monitorowanie stosowania urządzeń zabezpieczających dzieci podczas podróży samochodem. W następnych latach należy prowadzić obserwacje z zewnątrz uwzględniając zwłaszcza różne rodzaje dróg i różny rodzaj terenu, a także wiek dzieci; pomoże to stwierdzić czy obecna tendencja przewożenia dzieci w samochodzie się utrzymuje, a tym samym obecnie podejmowane działania w tym zakresie są skuteczne.